

45 ГОДИНИ
АЕЦ "КОЗЛОДУЙ"

ПЪРВА АТОМНА

ПЕРИОДИЧНО ИЗДАНИЕ, брой 2, 2019 г., март/април

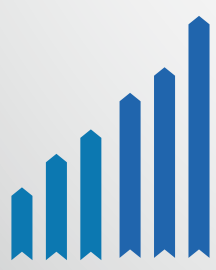
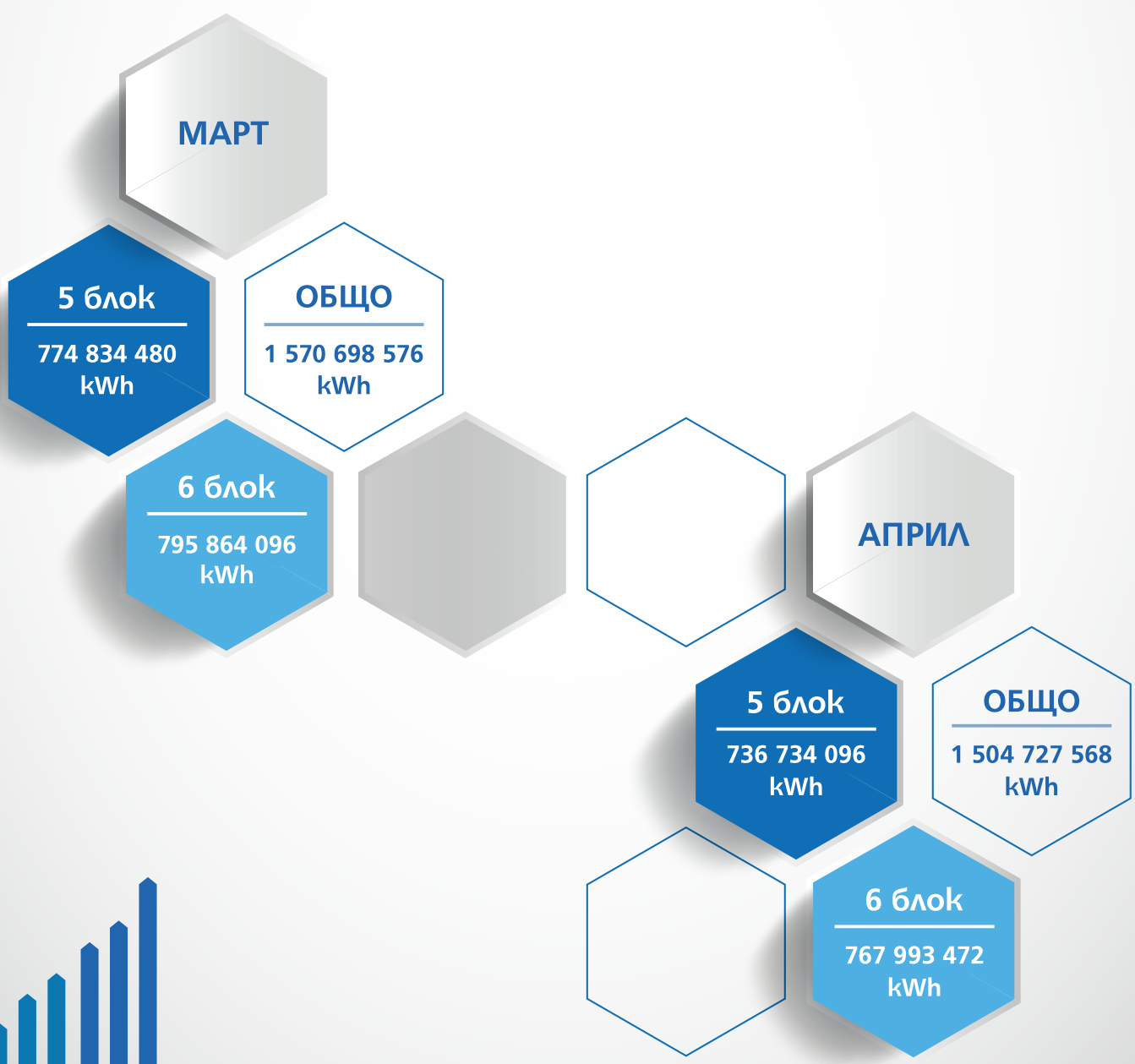

В ТОЗИ БРОЙ:

ПРЕСТИЖНО ОТЛИЧИЕ
ЗА ПРИНОС КЪМ
ЕЛЕКТРОМОБИЛНОСТТА

РАБОТНА СРЕЩА ПО ПРОЕКТ НА МААЕ,
НАСОЧЕН КЪМ ОСИГУРЯВАНЕ НА
ДЪЛГОСРОЧНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА АЕЦ

СИЛЕН ИНТЕРЕС
В ДЕНЯ НА
ОТВОРЕНИ ВРАТИ

**ПРОИЗВОДСТВО НА
ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ПО БЛОКОВЕ**

СЪДЪРЖАНИЕ

АКЦЕНТИ

2

Престижно отличие за принос към електромобилността

Стипендиантска програма за бъдещи ядрени енергетици

Атомната централа подкрепи конкурс за доклад в областта на ядрените науки

ХРОНИКА

4

АЕЦ бе домакин на партньорска визита в рамките на международен проект

Проведе се експертна мисия за поддръжка

Визита на украински експерти за обмяна на опит

ПАРТНЬОРСТВО

7

Мисия за поддръжка на WANO

Партньорска проверка във финландска АЕЦ

Експертна среща на МААЕ

Работна среща по проект на МААЕ, насочен към осигуряване на дългосрочната експлоатация на АЕЦ

ГОДИШНИНА

10

АЕЦ избра мотото за своята годишна

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ

12

Връстници на атомната централа

ЗНАНИЕ

14

Под патронажа на АЕЦ "Козлодуй" се проведе ученическа конференция "Ядрената енергия за чиста природа"

ПОСЕЩЕНИЯ

16

Силен интерес в Деня на отворени врати

КУЛТУРА

19

Нови успехи за таланти от Дома на енергетика

Музикална пролетна вечер

Заклучителен концерт на майсторски клас

"Милионерът" – ново заглавие в репертоара на Театралния състав

Отлично представяне на младите актьори от Театралното училище

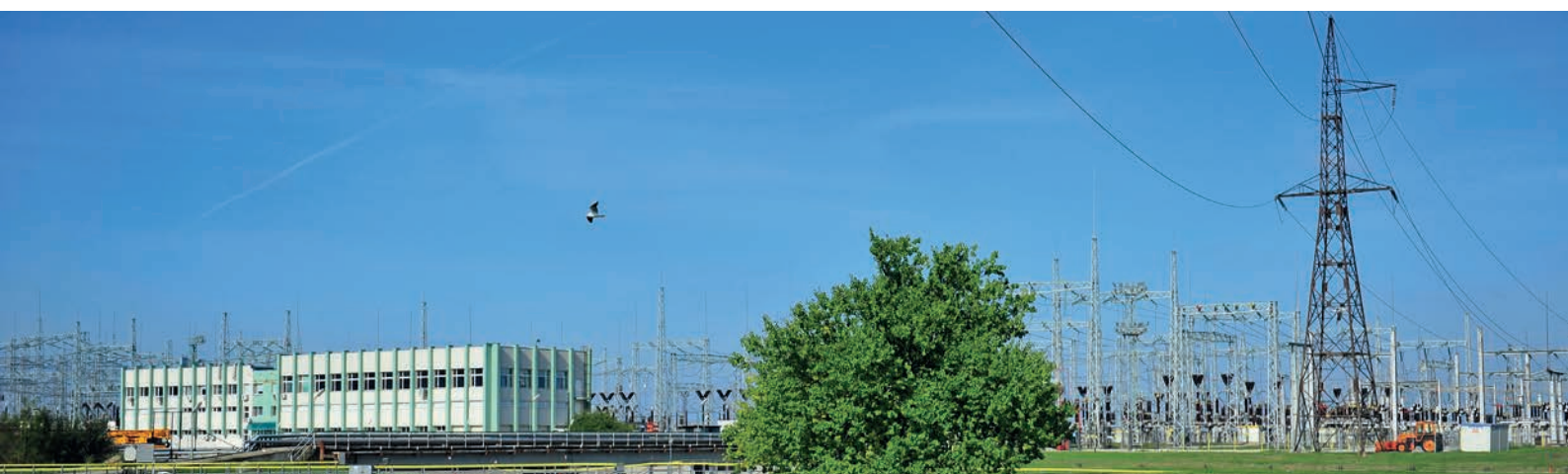
СПОРТ

23

Секция "Бадминтон" отбеляза своята 10-годишна

Четири златни медала в тежката атлетика

Републикански шампион в канадската борба

ПРЕСТИЖНО ОТЛИЧИЕ ЗА ПРИНОС КЪМ ЕЛЕКТРОМОБИЛНОСТТА

На 10 април АЕЦ "Козлодуй" бе удостоена с наградата "Кубратов меч" за принос в развитието на електрическата мобилност на България в категория "Бизнес постижение". Това стана на официална церемония в хотел "Балкан" – София, организирана за осми пореден път от Индустриален клъстер "Електромобили" (ИКЕМ). Целта на организацията е да поощрява усилията на компании, образователни и научни институции и на отделни граждани, насочени към насърчаване и популяризиране на този тип екологични транспортни средства.

Призът за атомната електроцентрала бе връчен на Янчо Янков – директор "Производство" в АЕЦ, за реализиран транспортен модел с три електромобила и инфраструктура от четири зарядни станции – българско производство. По този начин АЕЦ "Козлодуй", оперираща най-големите енергогенериращи мощности в страната с нулеви въглеродни емисии, потвърждава трайния си ангажимент за търсене на устойчиви екологични решения и подкрепа на усилията за справяне с глобалните изменения в климата, с които се бори съвременният свят.

На събитието и на съпътстващата го експертна дискусия на тема "Енергетика, климат и електрическа мобилност" присъстваха представители на различни министерства, на Националната браншова организация ИКЕМ, на Българската стопанска камара, на фирми от електроенергийния отрасъл и други.

СТИПЕНДИАНТСКА ПРОГРАМА ЗА БЪДЕЩИ ЯДРЕНИ ЕНЕРГЕТИЦИ

АЕЦ “Козлодуй” обяви прием на студенти и ученици в своята стипендиантска програма.

За включване в програмата могат да кандидатстват студенти, обучаващи се в бакалавърска и магистърска степен от Технически университет – София, и от Софийски университет “Св. Климент Охридски” по специалности, свързани с ядрената енергетика.

За първи път АЕЦ “Козлодуй” ще предостави и стипендии на ученици, завършили с висок успех средното си образование и записани в редовна форма на обучение в ориентирани към ядрения отрасъл специалности в Техническия и Софийския университет.

На одобрените кандидати ще бъде осигурено заплащане на семестриалната такса в размер на стойността за държавна поръчка, както и стипендия от 1000 лева за семестър до завършване на съответната степен на обучение. Стипендиантите на АЕЦ “Козлодуй” ще имат възможност да провеждат платен стаж в атомната централа. На успешно дипломираните ще бъде предложен трудов договор за работа по придобитата специалност. Конкретните изисквания към кандидатите са публикувани на сайта на централата www.kznpp.org, в секция “Кариери”.

С условията, които осигурява, АЕЦ “Козлодуй” цели да подкрепи младите хора в процеса на тяхното обучение и да ги мотивира да се насочат към перспективни технически специалности с отлични възможности за реализация. Стипендиантската програма е част от политиката на атомната централа да подпомага изграждането на високообразовани професионалисти, които да работят за развитието на българската ядрена енергетика в периода на дългосрочната експлоатация на блоковете на АЕЦ “Козлодуй”.

АТОМНАТА ЦЕНТРАЛА ПОДКРЕПИ КОНКУРС ЗА ДОКЛАД В ОБЛАСТТА НА ЯДРЕНИТЕ НАУКИ

За пореден път АЕЦ “Козлодуй” подкрепи провеждането на конкурса на Технически университет – София, за най-добър доклад в областта на ядрената техника и ядрената енергетика.

В надпреварата участваха общо 20 студенти и ученици, които работиха в тематични области като съвременни ядрени енергийни източници, ядрена енергия и околна среда, ядрената енергия като възобновяем източник на енергия, приложение на ядрената техника, физика на елементарните частици, нови открития в ядрената физика, удължаване на срока на експлоатация на ядрени съоръжения и други.

Трима представители на АЕЦ “Козлодуй”, които повишават своето образование в магистърска степен по специалността “Ядрена енергетика”, се включиха в проявата. Анелия Бобочоева, експерт в сектор “Реакторно-физични технологии” към направление “Инженерно осигуряване”, подготви доклад на тема “Влияние на отражателя при леководни реактори”, Силвия Кръстева, главен експерт в управление “Модернизация и ресурс”, разгледа темата “Ползите от удължаването на експлоатационния срок на ядрените централи”, а Анатолий Митев, инженер по ремонта в цех “Системи за контрол и управление”, се спря върху “Водохимичните режими в АЕЦ “Козлодуй”. Свои доклади представиха и ученици от ПГЯЕ “Игор Курчатов” и СУ “Св. св. Кирил и Методий” от гр. Козлодуй.

Разработката на Анелия Бобочоева бе класирана на трето място по време на публичното представяне, проведено на 23 април 2019 г. в Технически университет.

Изнесените доклади бяха оценявани от жури, в което от страна на АЕЦ участваха Румен Христов, главен технолог “Организация на експлоатационната дейност”, и Нели Кривошиева, ръководител-сектор “Теоретично и практическо обучение”.

С подкрепата си за инициативата АЕЦ “Козлодуй” демонстрира трайния си ангажимент към популяризиране на ядрената енергетика сред младите хора и последователната си политика за стимулиране на повишаването на квалификацията на работещите в централата.

АЕЦ БЕ ДОМАКИН НА ПАРТНЬОРСКА ВИЗИТА В РАМКИТЕ НА МЕЖДУНАРОДЕН ПРОЕКТ

От 19 до 21 март в АЕЦ "Козлогуй" експерти от Русия, Украйна, Чехия и България проведоха редовно заседание по проекта "Нулево ниво на отказите на ядрено гориво". По инициативата работят представители на атомни централи, научни организации, инженерингови и производствени компании, чиито обединени усилия са насочени към предотвратяването на случаи на разгерметизиране или повреждане на горивните касети по време на тяхното производство, транспортиране и експлоатация.

Съвещанието беше открито от заместник изпълнителния директор на българската атомна електроцентрала Александър Николов, който подчерта значимостта на проекта за постигане на нулево ниво на отказите на ядрено гориво.

В рамките на дискусиите бяха разгледани постигнатите до момента резултати и бяха обсъдени следващите етапи от развитие на проекта. Домакините от АЕЦ "Козлогуй" представиха своя опит при експлоатацията на ядрено гориво и споделиха добри практики в сферата на контрола на горивните касети, недопускането на попадане на странични предмети в технологичните контури по време на ремонтни дейности, както и по отношение на обучението на персонала.

Работната програма включваше технически обход на обекти на площадката на АЕЦ "Козлогуй".

Участниците във визитата посетиха машинната и командната зала на 5 блок, където наблюдаваха работата на дежурната смяна оператори.

В основата на проекта "Нулево ниво на отказите на ядрено гориво" е сключеният на 21 юли 2014 г. меморандум, подписан от пет организации: Концерн "Росенергоатом" (Русия), "ЧЕЗ а. с." (Чехия), Националната атомна енергогенерираща компания "Енергоатом" (Украйна), "АЕЦ Козлогуй" ЕАД и руската горивна компания АО "ТВЕЛ". Дейностите, които се изпълняват по проекта, обхващат разработването, внедряването и контрола на изпълнението на различни мерки в отделните етапи на производство и експлоатация на ядреното гориво, с цел повишаване на неговата безопасност и надеждност.

ПРОВЕДЕ СЕ ЕКСПЕРТНА МИСИЯ ЗА ПОДДРЪЖКА

От 25 до 28 март Московският център (МЦ) на Световната асоциация на ядрените оператори (WANO) проведе мисия за поддръжка в АЕЦ "Козлодуй", организирана по покана на атомната централа. Темата бе "Инструктаж за осигуряване на безопасността при допускане до работа по наряд и преди превключване на оборудване".

В екипа на мисията, ръководена от Галим Мусин – съветник във WANO – МЦ, участваха Дмитрий Чичикин (WANO – МЦ), Михаил Козаченко от Нововоронежката АЕЦ, Русия, двама експерти от украински атомни централи – Юрий Черничук от Запорожката и Сергей Иванов от Ровенската, и Валентин Пакидански, представител на WANO – МЦ в АЕЦ "Козлодуй" – координатор на мисията.

В рамките на програмата специалистите от Световната асоциация на ядрените оператори изнесоха презентации, свързани с целите, видовете, обема и други характеристики на инструктажа, както и с обучението и отговорностите на инструктиращите. Експерти от структурни звена на направление "Експлоатация" към Електропроизводство – 2 представиха системата от правила за провеждането на инструктажи като техника за предотвратяване на грешки при изпълнението на различни производствени задачи.

По време на посещението си участниците от екипа на WANO наблюдаваха извършването на инструктаж в командна зала на 5 блок преди изпълнение на автоматичен степенчат пуск. След това направиха технически обход на машинната зала на 5 блок, както и на редица други технологични системи и обекти.

На заключителното заседание, проведено на 28 март, експертите представиха резултатите от своята дейност. Прегварителният доклад от мисията бе върчен на Янчо Янков – директор "Производство".

ВИЗИТА НА УКРАИНСКИ ЕКСПЕРТИ ЗА ОБМЯНА НА ОПИТ

В Центъра за управление на аварията

Българската атомна централа бе домакин на мисия за поддръжка на тема "Подготовка на група за анализи и прогнози на АЕЦ в частта управление на тежки аварии (УТА)". На 2 и 3 април шестчленен екип от представители на националния оператор на ядрени електроцентрали в Украйна – държавната компания "Енергоатом", и на четирите украински АЕЦ – Ровенска, Южноукраинска, Запорожка и Хмельницка, проведе поредица от работни срещи с колегите си от АЕЦ "Коз-

лозугуй". Мисията от типа обмяна на опит (бенчмаркинг) бе осъществена от Московския център на WANO по инициатива на украинските партньори.

В началото на съвместната работа Янчо Янков – директор "Производство", подчерта откритостта и готовността на АЕЦ "Козлозугуй" да споделя богатия си опит с колеги от групи атомни централи.

Заедно с ръководители и експерти от дирекциите "Безопасност и качество" и "Производство" бяха дискутирани широк кръг от въпроси, свързани с организацията на групите за инженерна поддръжка относно управлението на тежки аварии и системата за комуникация между активиранията аварийни екипи.

По време на дискусиите специалистите обсъдиха документите, регламентиращи ръководствата за управление на тежки аварии (РУТА), както и процедурите за действия на персонала съгласно изискванията на вътрешните и външните аварийни планове на АЕЦ "Козлозугуй".

По време на работната визита чуждестранните експерти посетиха Центъра за управление на аварии, мобилния дизелгенератор GZ 100 и Пълномащабния симулатор за реактори тип ВВЕР-1000 и се запознаха с утвърдени добри практики на АЕЦ "Козлозугуй" по обсъжданата тема.

Участниците в мисията за поддръжка изразиха увереност, че споделената информация ще бъде от полза при вземането на бъдещи решения в областта на аварийното планиране и готовност.

МИСИЯ ЗА ПОДДРЪЖКА НА WANO

От 11 до 15 март в Колската АЕЦ (Русия) се проведе международна техническа мисия за поддръжка на Московския център на WANO (WANO – МЦ) на тема “Контрол на съдържанието на примеси (сяра и халогени) в материалите, използвани в системите за безопасност и системите, важни за безопасността”.

Мисията бе организирана по покана на централата домакин с цел подобряване на методите за контрол на корозионно агресивни вещества, които биха могли да повлияят на надеждността на оборудването.

В екипа взеха участие двама представители на WANO – МЦ, експерт от Ровенската АЕЦ (Украйна), както и Павлин Пасков, ръководител-група “Корозия” към направление “Инженерно осигуряване” в АЕЦ “Козлодуй”. Той представи презентация на тема “Контрол на съдържанието на корозионно агресивни примеси”, обобщавайки прилаганите в българската атомна централа практики в тази сфера.

В хода на обсъжданията специалистите набелязаха мерки, насочени към необходимостта от използването на специфично лабораторно оборудване, както и към разработването на процедура за входящ и периодичен контрол на химическите продукти, използвани в системите за безопасност и системите, важни за безопасността.

ПАРТНЬОРСКА ПРОВЕРКА ВЪВ ФИНЛАНДСКА АЕЦ

АЕЦ “Ловиза”, Финландия, бе домакин на партньорска проверка, организирана от Московския център на WANO в периода от 13 до 30 март. Международният екип, ръководен от Роман Бойковски, бе съставен от 23-ма експерти от 10 страни: Армения, България, Чехия, Финландия, Унгария, Русия, Словакия, Украйна, Великобритания и САЩ. В рамките на проверката бяха обхванати областите “Организация и администрация”, “Експлоатация”, “Ремонт”, “Инженерно обезпечаване”, “Химия”, “Радиационна защита”, “Усъвършенстване на производствената дейност и опит от експлоатация”, “Аварийно планиране и управление на тежки аварии”, “Обучение и квалификация” и “Съобщения за събития със значим експлоатационен опит” (SOER).

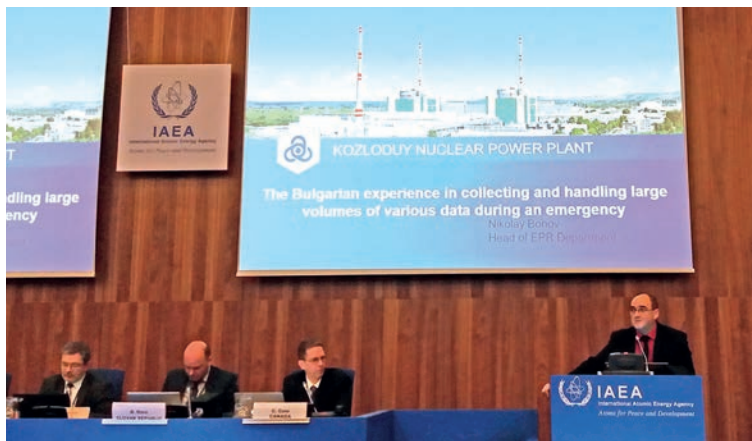
От страна на АЕЦ “Козлодуй”, като водещ експерт в област “Организация и администрация”, участие взе Божидар Рачев, началник-отдел “Международни мисии”, а Ни-

колай Бонов, началник-отдел "Аварийна готовност", бе водещ експерт в област "Аварийно планиране и управление на тежки аварии".

В резултат на работата на екипа на Световната асоциация бяха посочени седем силни страни. Като положителна практика бе изтъкнато, че ръководството на централата е взело решение и е обявило по различни комуникационни канали какви са неговите изисквания по отношение на безопасната експлоатация и каква е отговорността на ядрените професионалисти и на ръководителите. Сред добрите практики бе посочено и това, че централата използва технологиите "виртуална реалност" (Virtual Reality), добавена реалност (Augmented Reality) и 360-градусова визуализация за подобряване на обучението на персонала.

ЕКСПЕРТНА СРЕЩА НА МААЕ

От 8 до 12 април в столицата на Австрия, Виена, се проведе техническо съвещание на Международната агенция за атомна енергия (МААЕ). Темата на форума бе "Нови аспекти в организацията и технологиите при аварийна готовност и реагиране". В работните обсъждания се включиха повече от 180 експерти от над 70 държави членки на

МААЕ, представители на компании от атомната индустрия и международни институции като Европейската комисия, Европол и Световната метеорологична организация.

На срещата бяха представени новите изисквания на МААЕ в сферата на аварийното планиране и аварийната готовност по отношение на разработването на документи, оповестяването, комуникацията и прилагането на защитни мерки за населението.

По време на семинара бяха изнесени 43 презентации от представители на различни страни, разпределени в пет сесии. Николай Бонов, началник-отдел "Аварийна готовност" към дирекция "Безопасност и качество" в АЕЦ "Козлодуй", описа българския опит в разглежданата област.

Демонстрирани бяха нови технологии като онлайн обмяна на данни и виртуална реалност, включително симулационен софтуер, приложим за подготовка и тренинг на аварийните екипи, компютърни програми за изготвяне на атмосферни модели, подвижни мониторингови системи, в това число дронове и греди инструменти за събиране на детайлна информация за наблюдаваните параметри.

Представителите на МААЕ запознаха участниците с три обновени програмни продукта, инсталирани в аварийния център на Агенцията – Международната информационна система за радиационен мониторинг IRMIS, Системата за управление на информацията за аварийната готовност и реагиране EPRIMS и Международния обмен на радиологична информация IRIX. Тези програми могат да се ползват за обмяна на информация и оповестяване в случай на необходимост, а също и за предаване от операторите на ядрени централи на технологични данни, радиационни параметри и информационни съобщения.

РАБОТНА СРЕЩА ПО ПРОЕКТ НА МААЕ, НАСОЧЕН КЪМ ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЪЛГОСРОЧНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА АЕЦ

Бисер Рагославов – ръководител-група “Квалификация на оборудването” в направление “Инженерно осигуряване”, взе участие в заключителната среща на работната група “Електрооборудване и системи за контрол и управление (СКУ)”, част от IV фаза на проекта IGALL на МААЕ. В съвещанието, проведено от 8 до 12 април в град Кьолн – Германия, се включиха около 40 експерти от цял свят – от научни организации, изследователски институти, регулаторни органи и ядрени централи. Домакин на срещата бе немската инженерингова компания GRS, работеща в сферата на изследванията и анализите на ядрената безопасност.

Програмата IGALL (International Generic Ageing Lessons Learned – Международен опит и научени уроци от процеса на стареене) е създадена с цел разработване и поддържане на база данни за осигуряване на техническа основа и практическо ръководство за управление на стареенето на важното за безопасността механично, електрическо и СКУ оборудване и строителни конструкции на атомните електроцентрали. Информацията за конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността, включена в базата данни на IGALL, е разпределена в таблици за преглед на управлението на стареенето, програми за управление на стареенето и типови анализи, разчети и количествени оценки на остатъчния ресурс (TLAAs).

На практика работата по проекта в частта “Електрооборудване и СКУ” се извършва в три работни подгрупи – “Кабели”, “Електрооборудване и СКУ” и “Квалификация”. Всяка от тях подготвя определен набор документи, които се представят за преглед и утвърждаване от Управляващия комитет на проекта IGALL. След това разработените програми и анализи се поместват в общата информационна банка на програмата, до която достъп имат всички страни членки на МААЕ.

АЕЦ ИЗБРА МОТО ЗА СВОЯТА ГОДИШНИНА

С поредица от инициативи през 2019 г. АЕЦ "Козлогуй" отбелязва 45-годишнината от въвеждането в експлоатация и официалното откриване на централата. Първата от проявите по празничния повод бе конкурс за мото, проведен сред работещите в Дружеството.

В надпреварата се включиха 54 индивидуални участници и 2 структурни звена с общо 104 предложения, които бяха публикувани на вътрешната интранет страница на централата. В тях категорично се открояват посланията за екологичност, безопасност, надеждност и ефективност – ключовите гуми, с които най-добре може да бъде описана Първа атомна.

Победителите в конкурса бяха излъчени чрез електронна анкета в интранет, в която гласуваха 697 души. На 22 март авторите на трите предложения, събрали най-висок вот, получиха специални грамоти, ваучери за книги и фирмени подаръци от изпълнителния директор на АЕЦ Наско Михов.

Водещ брой гласове – 99, спечели предложението "Гарант за светло бъдеще", дадено от Драгомир Ангелов Маринов – ръководител-група "Администриране на договори" в управление "Модернизация и ресурс" на дирекция "Развитие и модернизации".

На второ място с 94 гласа се класира мотото "Чиста енергия във всеки дом", с автор Мариян Димитров Георгиев, енергетик в цех "Електрооборудване" към направление "Ремонт", дирекция "Производство".

С избора си 85 от гласувалите определиха третата позиция да бъде за предложението "45 години – неизчерпаем извор на чиста енергия!", с което колективно участваха колегите от сектор "Ценообразуване и отчет" към управление "Инвестиции", дирекция "Развитие и модернизации".

В инициативата взеха участие експерти от различни подразделения на АЕЦ – от направленията "Експлоатация", "Ремонт" и "Инженерно осигуряване" и управление "Персонал и Учебно-тренировъчен център" на дирекция "Производство", от управленията "Безопасност" и "Качество" към едноименната дирекция, от звена в дирекциите "Развитие и модернизации" и "Правна и търговска дейност", от управленията "Счетоводство" и "Администрация и контрол" и други.

Изпълнителният директор Наско Михов връчва наградата на Драгомир Маринов, спечелил първо място с предложението си "Гарант за светло бъдеще"

Прег екипа на сп. “Първа атомна” отличените участници споделиха какво ги е мотивирало да се включат в проявата.

Драгомир Маринов

За мен е голяма чест и привилегия предложението ми да спечели първо място в конкурса за мото. Това е моят скромнен принос във връзка с годишнината на най-голямото електроенергийно предприятие у нас. В мотото “Гарант за светло бъдеще” основният акцент е насочен не към миналото, а напред – към бъдещето. Успешно бе продължен експлоатационният срок на единия блок, вярвам, че през тази година това ще стане факт и за другия, и смятам, че всички ние – работещите в АЕЦ, ще продължим да бъдем гарант за светло бъдеще на страната ни. В навечерието на годишнината бих искал да поздравя всички колеги и да им пожелаая крeпко здраве, много щастие и професионални успехи!

Мариян Георгиев

Мотото, с което се включих в конкурса, ми дойде на ум съвсем спонтанно една вечер, прибирайки се от работа, в момента, в който включих осветлението вкъщи. Както всички знаем, АЕЦ “Козлодуй” е базов участник в електроенергийния микс на Република България, като осигурява около една трета от общата генерирана мощност в страната. Именно идеята за тази екологично чиста електроенергия, при чието производство не се отделят парникови емисии и която денонощно присъства в нашите домове, исках да изразя в моето предложение за мото. Изказвам специални благодарности на всички колеги, които го подкрепиха!

Сектор “Ценообразуване и отчет”

Идеята да участваме в конкурса дойде естествено, след като прочетохме обявата в интранет. Колегите започнаха да дават идеи и да коментират различни изречения, които биха били подходящи за мото. Подходихме към тази задача, както винаги – като екип, защото винаги залагаме на отборната работа като доказано успешна стратегия. Искахме да формулираме лесно запомнящо се послание, което кратко, точно и ясно да изразява идеята, че с дългогодишната си работа атомната централа допринася за по-чиста околна среда и задоволява енергийните нужди на региона. Постепенно, след обсъждане на много варианти, със съвместни усилия се спряхме на мотото, което предложихме.

ВРЪСТНИЦИ НА АТОМНАТА ЦЕНТРАЛА

Родени през 1974 година, те са намерили своя професионален път в АЕЦ "Козлодуй". В думите, споделени пред "Първа атомна", разказват какво означава да работиш в най-голямото енергийно предприятие на България. В няколко последователни броя на списанието ви представяме връстници на атомната централа.

ГАЛИНА КОСТАДИНОВА

Ръководител-сектор "Организация на експлоатационната дейност"

Аз съм от хората, които могат да заявят, че са от Козлодуй, въпреки че не са родени тук. Родителите ми са дошли на работа в атомната централа малко след моето раждане, така че целият ми живот е преминал в крайдунавския град. В личен план мога да говоря и за една моя професионална годишнина – 20 години стаж в АЕЦ. Постъпих на 25-годишна възраст, веднага след като завърших "Ядрена енергетика" в Техническия университет – София. Когато кандидатствах там, имаше известен отлив от инженерните специалности, но аз, въпреки че съм възпитаник на езикова гимназия, установих, че моята сила са повече точните и техническите науки. Започнах работа в оперативно звено – след обучение и успешно взети изпити станах инженер старши по управление на реактора. Като се завърнах след първия ми отпуск по майчинство, продължих професионалния си път в сектор "Организация на експлоатационната дейност". За един инженер работата в сектора е разнообразна и динамична и същевременно интересна и удовлетворяваща, тъй като има различни и отговорни задачи, свързани с експлоатацията на енергоблоковете. Ние разработваме инструкции и процедури, които се изпълняват от операторите в командна зала. Тази дейност изисква детайлно познаване на всички технологични процеси и всички изисквания и правила за безопасна експлоатация на една АЕЦ. Нито за момент не съм си помисляла за други възможности за реализация, защото човек, който работи с удоволствие, всъщност не усеща работата като задължение.

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ

СВЕТΟΣЛАВ ОКАШЕВ

Старши оператор
"Електрооборудване"

Завърших Техникума по ядрена енергетика в моя роден град Козлодуй, специалност "Електрически централи и мрежи". Искях да се обучавам в техническа специалност и затова кандидатствах именно в това училище. След редовната военна служба с конкурс бях приет в Електроцех, сектор "Експлоатация", и работя тук вече 23 години. Когато постъпих, започнах като опера-

тор “Елтабло собствени нужди”, впоследствие ми бе гласувано доверие и след съответно обучение станах старши оператор “Електрооборудване”. Тази работа е свързана с голяма отговорност, защото Електроцехът е важно звено – тук се включва обслужването на генератор, трансформатори, двигатели, тоест всичко, което е свързано с електрическата част. Ние следим състоянието на параметри, свързани с безопасната експлоатация. За щастие имам възможността да работя с отлични професионалисти, които са и приятели в същото време. Екипът е изключително добър. Към момента в нашето звено работят над 120 души, имаме много млади, новопостъпили колеги, които са добре подготвени. Като колектив, като взаимоотношения и като професионализъм бих казал, че нивото е много високо. Влагаме максимума от своите знания всеки ден, оборудването се променя, навлизат нови технологии и ние сме длъжни постоянно да се обучаваме и да експлоатираме новата техника оптимално. В личен план много харесвам работата си, тя ми дава увереност и спокойствие – на мен и на цялото ми семейство. Горд съм и от професионалния избор на едната ми дъщеря – тя е вече трети курс в специалността “Топлоенергетика и ядрена енергетика” в Техническия университет – София.

БОРИСЛАВ ЕВГЕНИЕВ

Дежурен на атомен енергоблок
(ДАЕБ)

Може би първото, което трябва да отбележа, е, че съм от град Козлодуй, защото това е определило и интереса ми към атомната централа. Завърших Техникума по ядрена енергетика през 1993 г. и веднага след военната служба, през 1995 година, постъпих в Техническия университет – София, специалност “Ядрена енергетика”. Спомням си, че в края на пети курс част от ръководството на АЕЦ и специалисти от оперативното звено на 5 и 6 енергоблок дойдоха на среща с нашия випуск, разговаряха със студентите, разказаха ни за професионалните възможности, които се отварят пред нас като бъдещи инженери, и ни поканиха да дойдем на работа в Козлодуй. Това ме мотивира и така през 2000 г. започнах в атомната централа – бях назначен в оперативното звено, като обучението ми бе първо в цеха за специално водоочистване, после в реакторен цех, а след това в командната зала на 5 енергоблок, където преминах поцехово обучение и след лицензиране пред Агенцията за ядрено регулиране от 2004 г. до 2013 г. работих като инженер старши по управление на реактора. В оперативното звено нещата са строго регламентирани – преминаването от един към друг етап в кариерното развитие е обвързано с изпити и лицензиране от Агенцията за ядрено регулиране. Експлоатацията на високотехнологично оборудване в АЕЦ е много отговорна дейност и изисква непрекъснато поддържане на квалификацията на работещите, за да отговорят на високите изисквания. Работата на ДАЕБ изисква вземане на решения, често в условия на недостиг на време, от които зависи безопасността на персонала и населението, целостта на сложно и скъпо оборудване. Натрупаният опит и добрият колектив също помагат – аз съм в командната зала вече 18 години. Вярвам, че е много важно как човек използва свободното си време – за мен спортът е от огромно значение за постигането на баланс в ежедневието, плувам поне три пъти седмично, ходя на фитнес, а през лятото практикувам и гребане. Доволен съм, че след края на работния ден, когато се прибера, знам, че съм свършил работата си отговорно и правилно.

ПОД ПАТРОНАЖА НА АЕЦ "КОЗЛОДУЙ" СЕ ПРОВЕДЕ УЧЕНИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ "ЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ ЗА ЧИСТА ПРИРОДА"

На 14 март в град Козлодуй се състоя средношколска конференция с надслов "Ядрената енергия за чиста природа", организирана от WiN – "Жените в ядрената индустрия – България", съвместно със сдружение "Съюз на ветераните в ядрената индустрия". Традиционното събитие се провежда под патронажа на АЕЦ "Козлодуй". Участие взеха повече от 150 представители на трите средни училища в гр. Козлодуй – СУ "Христо Ботев", СУ "Св. св. Кирил и Методий", ПГЯЕ "Игор Курчатов", както и гости от СУ "Димчо Дебелянов" – Белене, и ученици от клуб "Медиум" към Младежки дом – Монтана.

Основната цел на конференцията бе да се фокусира вниманието на младите върху развитието на ядрената енергетика у нас и в световен мащаб, като същевременно се покаже широкият спектър от професии, които намират приложение в една атомна централа. Организаторите споделиха, че посвещават събитието на 45-годишнината от откриването на АЕЦ "Козлодуй", а датата 14 март е избрана целенасочено, тъй като именно на нея се отбелязват 140 г. от рождението на Алберт Айнщайн – един от най-великите физици на 20-и век.

За да се увеличи интересът на средношколците, организаторите заложиха състезателен елемент във всеки сегмент от програмата. Учениците получиха свобода да се изявят в различни области, показвайки високо ниво на подготовка и силна мотивация за участие.

В отделните категории най-добре се представиха:

- **"Брошура"** – присъдени са две първи награди – Кристина Стайкова, 12 клас, и Ралица Стайкова, 8 клас (СУ "Св. св. Кирил и Методий" – Козлодуй);
- **"Клип"** – присъдени бяха две първи награди – Елиан Монов, 11 клас, и Самуил Василев, 11 клас (СУ "Христо Ботев" – Козлодуй);

- **“Есе”** – две първи награди – Теодора Попова, 8 клас (СУ “Св. св. Кирил и Методий” – Козлодуй), и Ива Иванова, 12 клас (ПМПГ “Св. Климент Охридски” – Монтана). В раздела **“Презентации”** 49 ученици разработиха предварително и представиха информация по три различни теми, като призови места заслужиха:

- **“Айнщайн – гений или демон”** – Владимир Василев, 10 клас (СУ “Христо Ботев” – Козлодуй);

- **“Историята на атома”** – Илиян Ганов, 12 клас (СУ “Христо Ботев” – Козлодуй);

- **“Ядрената енергетика – модерната технология на нашето съвремие”** – две първи места – Антонио Арабаджиев, 8 клас (СУ “Димчо Дебелянов” – Белене), и Самуил Желев, 10 клас (СУ “Св. св. Кирил и Методий” – Козлодуй).

В последната част на събитието – **“Защита на казус”**, грамоти за отлично представяне получиха всички представители на средните училища, взели участие в дебата.

В заключителните си думи Радка Иванова, председател на сдружението WiN – “Жените в ядрената индустрия – България”, благодари на атомната централа за ця-

В Пълномащабния симулатор за енергоблокове с реактори ВВЕР – 1000

лостната подкрепа при организацията и подчерта, че подготвяйки се за участие в конференцията, всички ученици са задълбочили своите знания за ядрената енергетика.

АЕЦ “Козлодуй” организира посещение в предприятието за участниците от гр. Белене и гр. Монтана, които разгледаха Информационния център, машинната зала на 6 блок и Пълномащабния симулатор за енергоблокове с реактори ВВЕР – 1000.

СИЛЕН ИНТЕРЕС В ДЕНЯ НА ОТВОРЕНИ ВРАТИ

На 13 април най-голямото българско електропроизводствено предприятие, осигуряващо една трета от електричеството у нас, посрещна стотици гости на различна възраст от страната и чужбина.

Калина Томова, на 1 г.

Тогор Младенов, на 80 г.

Как се управляват ядрените блокове, какъв е мащабът на турбогенераторите, какви хора са специалистите, гарантиращи с труда и знанията си безопасната и надеждна работа на АЕЦ "Козлодуй"? Това бяха само част от въпросите, чиито отговори лично научиха посетителите в Деня на отворени врати, който се проведе в атомната централа на 13 април.

529 души видяха АЕЦ "отвътре" с помощта на експертите от атомната централа, които поеха ролята на техни водачи и им разказаха за спецификите на технологичните процеси, за мерките, гарантиращи безопасната и надеждна работа на ядрените мощности, за екологичната роля на атомната енергетика, работеща при нулеви въглеродни емисии и даваща принос в борбата с глобалните климатични промени.

Денят премина в отлично настроение и с много усмивки. Най-малките искрено се радваха на цветните балони и знаменца с логото на централата. За по-големите пред Информационния център на АЕЦ специалистите от отдел "Радиоекологичен мониторинг" показаха как се замерват различни параметри на околната среда, а огнеборците от Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението" – АЕЦ "Козлодуй" демонстрираха бързо гасене на пожар.

По традиция в този ден специално внимание бе отделено на двамата от посетителите – най-младият и най-възрастният. Това бяха Калина Томова, на 1 година, и 80-годишният Тодор Младенов – и двамата от София. Проявата потвърди положителната тенденция за висок интерес към централата от страна на децата и младежите – на 13 април те бяха близо 40% от гостите.

В стремежа си за открито и пълно представяне на своята дейност пред обществото, АЕЦ “Козлодуй” вече 25 години организира Дни на отворени врати – за първи път това става на 9 октомври 1994 г. През това време в рамките на инициативата лични впечатления за единствената българска атомна централа са получили близо 17 000 души.

Ето какво споделиха някои от гостите, разгледали ядрените мощности на 13 април.

Петя Стоянова, 28 г., гр. Плевен – Беше ми много интересно да разгледам машинната зала и блочния щит за управление на пети блок. Впечатлена съм от огромните мащаби, от отговорността, която носят работещите тук, от познанията, изисквани за доброто изпълнение на дейностите.

Тодор Младенов, 80 г., гр. София – Работил съм в електроенергийния отрасъл, включително и в комплекса “Марица-изток”. Игвал съм в АЕЦ и преди – през 1984 г., когато работеха 440-мегаватовите блокове. 5 и 6 блок са пример за рег и чистота. Смятам, че ядрената енергетика е област, която изисква отлична подготовка, и според мен тази сфера трябва да продължи да се развива и занапрег.

Нешка Младенова, 77 г., гр. София – Благодаря на всички, които бяха ангажирани с Деня на отворени врати, за проявеното уважение към нас, посетителите, за добрата организация, за възможността да видим атомната централа, която според мен е бъдещето на българската енергетика.

Даринка Андонова, 53 г., гр. Враца – Това е първото ми посещение в атомната централа. Тук съм с мои ученици от 8 клас на Врачанското Средно училище “Никола Войводов”, които тази година посещават ръководения от мен клуб по интереси “Физиката в тайни и загадки”. Денят на отворени врати в АЕЦ дава чудесна възможност знанията, усвоени от тях до момента, да се онагледят и разширят.

Георги Велевски, 69 г., гр. Сандански – За първи път идвам на територията на АЕЦ “Козлодуй”. С огромно щастие и гордост мога да кажа, че днес видях обект №1 на България, който има огромен принос за българската икономика.

Жасмина Йорданова, 32 г., гр. София – Работя в сферата на телекомуникациите. Интересно ми беше да видя как функционира една толкова сложна технология, всеки отделен сегмент на която изисква специални познания, за да бъде добре поддържан.

Теодор Бонев, 35 г., гр. София – Моята професионална реализация е в IT сектора. Отдавна искам да войда в атомната централа и когато научих, че има такава възможност, с удоволствие се записах за посещение. Денят на отворени врати ми даде възможност да видя отвътре как АЕЦ работи като добре смазан механизъм.

НОВИ УСПЕХИ ЗА ТАЛАНТИ ОТ ДОМА НА ЕНЕРГЕТИКА

За пореден път пианисти от класа на музикалния педагог Здравка Николаева получиха престижни отличия в национални и международни конкурси.

■ Марина Иванова в деня на националния празник – 3 март, бе удостоена с втора награда за представянето си в шестото издание на Международния фестивал-конкурс за изпълнителско майсторство “Звездите на Албиона” в английската столица Лондон. Той се провежда под патронажа на Световната асоциация за изпълнителски изкуства (WAPA) и с подкрепата на Руския културен център в града. Организаторите на събитието от Международна музикална академия “Музика Нова” – учебно заведение в Лондон с преподаване на английски и

руски език, имат за цел създаването на културни връзки между различни народи.

От 1 до 3 март над 160 артисти на възраст от шест до четиридесет и пет години от 24 страни се състезаваха в четири възрастови групи в категориите пеене, инструментално изпълнение, танц, изобразително изкуство, фотография и музикален театър.

Журито, съставено от изявени музикални педагози от Великобритания, Малта, Китай и България, връчи сребърната статуетка на Марина Иванова, която представи произведения от композиторите Ференц Лист и Лудвиг ван Бетовен.

За шестнадесетгодишната изпълнителка това бе първо участие в конкурс извън страната, а за преподавателката ѝ Здравка Николаева – второ отличие на нейна възпитаничка, завоювано в чужбина.

■ На 6 април шестима пианисти се завърнаха с награди от участието си в два изпълнителски конкурса. В XV Национален детско-юношески конкурс за музикално изкуство ОРФЕЕВА ДАРБА в София те се състезаваха наред с представители на музикалните училища в страната.

В съответните възрастови групи бяха отличени Светлинна Миткова – с трета награда и медал, а с поощрителни дипломи – Дарина Караиванова, Гергана Кръстева, Самуил Тончев и Марина Иванова. За високи педагогически постижения с диплом бе удостоена Здравка Николаева.

Младите инструменталисти получиха достойна оценка за своите дарби и умения и на провелия се от 5 до 7 април в столицата Международен конкурс за непрофесионални пианисти VIVAPIANO 2019.

Гергана Кръстева и Светлинна Миткова заслужиха втора награда, а Елица Маринова и Самуил Тончев – трета награда. Журито, съставено от изявени педагози от различни страни, връчи първа награда на Марина Иванова.

■ Своя вокален дебют на конкурсна сцена направи Ралица Раднева – експерт психолог в АЕЦ “Козлодуй”, която се обучава под ръководството на Здравка Николаева. Нейните класически изпълнения впечатлиха публиката и журито на шестото издание на Националния конкурс за непрофесионални вокалисти VIVAVOCE 2019, провел се на 6 април в гр. София, и бяха оценени с втора награда.

МУЗИКАЛНА ПРОЛЕТНА ВЕЧЕР

В деня на пролетното равноденствие – 20 март, пианистите, които се обучават в класа на Бояна Анчова към Дома на енергетика, изнесоха първия си концерт за сезона.

Всяко от изпълненията имаше свое поетично въведение със стихове на български автори, сред които Елисавета Багряна и Асен Разцветников.

Седемгодишната Сияна Симеонова зареди с ведро настроение зрителите още с първата пиеса, а Симеон Симеонов (11 г.) чрез музиката ги пренесе в два различни свята – на мотоциклетите и на колоритните индианци. Елена Симеонова (9 г.) и Цветелина Симеонова (13 г.) показаха красотата на френския менует и на българската ръченица. Петнадесетгодишната Мира Великова изпълни едно от най-обичаните произведения на Лудвиг ван Бетовен – “На Елиза”. Сияна и Елена имаха своя дебют като гуейт на рояла. Тони Белитов (13 г.)

представи композиции на романтика Фредерик Шопен и на Скот Джоплин, чието творчество е в стила разтайм.

Концертът бе и първа изява на едно новосъздадено творческо партньорство. По идея на Бояна Анчова възпитаниците ѝ свириха на фона на рисунките на малките художници от Студиото по изобразително изкуство, което преподавателката Мирослава Каменовска ръководи в Дома на енергетика.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНЦЕРТ НА МАЙСТОРСКИ КЛАС

През настоящия културен сезон седем от учениците в класа по пиано на Здравка Николаева се включиха в специално организирания за тях майсторски клас на вече утвърдената изпълнителка Галя Коларова. На 22 март те показаха на зрителите какво са научили от репетициите под ръководството на пианистката с международна професионална кариера.

Майсторският клас в Козлогуй за нея е пореден и този път премина в две

части – през декември 2018 г. и от 19 до 21 март т. г.

В концертната програма на вечерта наред с творбите, които пианистите вече показаха на 25 февруари и които ще свирят в предстоящи конкурси, бяха включени и някои нови произведения. За успешното си представяне в майсторския клас сертификати получиха Дарина Караиванова, Гергана Кръстева, Самуил Тончев, Илена Чукова, Светлинна Миткова, Марина Иванова и Елица Маринова.

“МИЛИОНЕРЪТ” – НОВО ЗАГЛАВИЕ В РЕПЕРТОАРА НА ТЕАТРАЛНИЯ СЪСТАВ

Класикът на българската литература Йордан Йовков е привлякъл вниманието на актьорите от Театралния състав към Дома на енергетика, които под ръководството на режисьора Богдан Петканин

представиха единствената комедия на писателя – “Милионерът”. Предпремиерата и премиерата на пиесата се състояха на 17 и 18 април. Текстът на Йовков пренесе зрителите в 30-те години на миналия век, без да звучи архаично в динамичната интерпретация на режисьора. Темите за човешките отношения в малкия град, за еснафския бит и за стремежа към богатство на всяка цена са поставени във фокуса на вниманието, за да може всеки зрител да направи своя паралел със съвремието.

С вдъхновение в ролите се превъплътиха Тодор Железарски, Емил Няголов, Даниела Георгиева, Васко Петров, Евзени Първанов, Валерия Кашева, Мирослав Влашки, Яна Василева, Красимира Тодорова, Йоана Гечева и Яни Абаров. Запомнящ се дебют в състава направи Наталия Крисенко, позната на козлогуйската публика от редица постановки на Театралното училище към Дома на енергетика. Заслужените аплодисменти бяха безспорно доказателство, че Театралният състав с успех представя както заглавия от автори, получили световна популярност, така и класически текстове от родни драматурзи, които са близки до публиката и рисуват щрихи от заобикалящата ни реалност.

ОТЛИЧНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА МЛАДИТЕ АКТЬОРИ ОТ ТЕАТРАЛНОТО УЧИЛИЩЕ

Ралица Стайкова и Мирослав Филипov се представиха отлично в раздела “Театрално изкуство” на Международния детски фестивал “Млади таланти” – 2019, с откъс от пиесата “Шекспир – съкратен вариант”, режисиран от Малинка Ганчева. Фестивалът се проведе от 15 до 20 април, организиран от Националния дворец на децата и Министерството на образованието и науката за 11-а поредна година, като в него участваха над 4 000 деца от България, Испания, Беларус и Украйна.

В културния афиш на Дома на енергетика предстои премиера на 21 май, когато всички деца от Театралното училище ще представят новата постановка “Аврора – лелящата принцеса” от Джордж Макдоналд. Авторът е признат за бащата на фентъзи жанра, от когото са се учили такива майстори като Дж. Р. Р. Толкин, К. С. Луис и др.

СЕКЦИЯ "БАДМИНТОН" ОТБЕЛЯЗА СВОЯТА 10-ГОДИШНИНА

С провеждането на Пролетен турнир за любители секция "Бадминтон" към АЕЦ "Козлодуй" отбеляза 10 години от своето учредяване. Нагпреварата се състоя на 23 и на 24 март в спортна зала "Христо Ботев" и в нея се включиха 24 спортисти от Козлодуй, Оряхово и София. Участниците премериха сили в дисциплините двойки мъже, двойки жени и смесени двойки.

От секцията към АЕЦ Цветомир Петков в тандем с Венцислав Санков от Оряхово спечелиха първото място при мъжете, а Еньо Братованов и Теодор Петров се наредиха втори. При жените Петя Димитрова и Симона Стефанова станаха победители, а Ева Стойкова и Екатерина Валериева спечелиха сребърни отличия. При смесените двойки Теодор Петров в тандем със Стефани Николаева от Козлодуй станаха първи, а на второ и трето място се класираха съответно Петя Димитрова в отбор с Пламен Димчев и Ева Стойкова в тандем с Еньо Братованов. За десетте години от създаването на секция "Бадминтон" спортистите от атомната електроцентраля се утвърдиха като едни от най-успешните сред непрофесионалистите в този динамичен спорт – те имат в своя актив 48 златни, 61 сребърни и 82 бронзови медала. Завоюваните отличия са от редица престижни първенства, сред които международните турнири за аматьори и ветерани към "Балкански бадминтон серии", от Международния бадминтон турнир на майстора "Атанас Атанасов" – Варна, Националния турнир "Братя Касабян" – Хасково, турнирите от "Национална верига по бадминтон", от участия в работнически спартакиади и грузи състезания.

Спортното майсторство на състезателите от АЕЦ "Козлодуй" бе потвърдено на 6 и 7 април в Габрово, където Петя Димитрова и Теодор Петров заслужено спечелиха златен приз в категория смесени двойки (любители) от втория кръг на Националната верига по бадминтон. В нагпреварата, разпределени в 4 нива, участваха над 190 състезатели.

ЧЕТИРИ ЗЛАТНИ МЕДАЛА В ТЕЖКАТА АТЛЕТИКА

С четири златни отличия се завърна Агриан Христов (на снимката вдясно) от първия кръг на Републиканското първенство по силов трибой с екипировка. В съревнованието, което се проведе на 23 и 24 март в София, се включиха 110 атлети.

В категория до 105 кг за ветерани Христов се справи отлично с постижения в движенията клек – 250 кг, вдигане от лег – 172.5 кг, и мъртва тяга – 240 кг. Той заслужи и златото в триболя с общ резултат от 662.5 кг.

Другият представител на секция "Силов трибой" към АЕЦ – Светослав Мачев, завърши на четвърто място във всички движения в категория до 120 кг.

РЕПУБЛИКАНСКИ ШАМПИОН В КАНАДСКАТА БОРБА

Иван Младенов от секция "Канадска борба" към АЕЦ "Козлогуй" спечели златен и сребърен медал от 23-то Държавно първенство, което се състоя в Белоградчик от 29 до 31 март. В категория над 110 кг в дисциплината "Лява ръка" той зае първо място, а в "Дясна ръка" – второ. Постигнението му осигури квота сред най-тежките за националния отбор, който ще представи България през май на Европейското първенство в Лутраки, Гърция. Квота спечели и съотборникът му Любен Иванов,

който ще бъде единственият представител на България в категорията над 50 години. Десет спортисти от атомната централа взеха участие в престижната надпревара, в която мериха сили над 300 състезатели от 21 клуба от цялата страна. Иван Младенов спечели още два сребърни медала в категория над 90 кг от турнир в София, посветен на Световния ген на канадската борба – 20 април.

При използване на материали
от изданието, позоваването на
"ПЪРВА АТОМНА" е задължително!
Броят е приключен на 07.05.2019 г.

Адрес на редакцията:
Информационен център, "АЕЦ Козлодуй" ЕАД
Козлодуй 3321, e-mail: info@npp.bg
www.kznpp.org

АЕЦ "КОЗЛОДУЙ" – С ПРИНОС ЗА ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА

Спестени емисии на парникови и вредни газове
от АЕЦ "Козлодуй" през 2018 година (в хил. тона)